

Elin Susanna Jacobsen:

Friðarrørslan vendir sær í báðar ættir — og tekur ikki dagar millum stýrisskipanina í USA og Sovjet

Málið um Føroyar sum atomvápnafrítt øki er ikki rokkið við eini løgtings-samtykt.

Næsta stigið hjá friðarrørsluni verður at streingja á, so samtyktin verður staðfest av ríkismyndugleikum — og fær altjóða gildi, segði Elin Susanna m. a. í røðu síni, ið er prentað her:

Í hesum tíðum verður Europa brynjað út við vápnnum, sum ikki einans kunnu týna alt manna-verk og alt mannalív, men eisini oyðileggja fortreytirnar fyrri øllum lívi fleiri túsund ár fram í tíðina. Hernaðarútgerðin í Føroyum er liður í hesi ætlan.

Viðá um lond ganga fólk friðargongu og halda friðarfund á sama hátt sum vit. Tankarnir, krøvini og sjónarmiðini hjá øllum teimum, sum eru í friðarrørsluni, eru stórt sæð tey somu, skipanin tann sama, andin tann sami. Tað vil siga, at vit sum her standa, eru partur av eini stórari, internationalari fólkarrøslu. Vit eiga at kenna styrki av hesum felagsskapi.

Krøvini eru at steðga atomvápnaðubbingini, krav um avvápnad, krav um atomvápnafrí øki. Og eitt mótmæli ímóti, at Europa verður nýtt sum vígvøllur í stríðnum millum stórveldini. At Europa verður tikið av ræði.

Friðarrørslan hevur tikið seg upp í 1980-unum. Kappdubbingin hevur staðið við nógv longur enn so. Men leingi uggaðu fólk

Elin Susanna Jacobsen heldur røðu á Vaglinum

seg við, at tað var ongan-tíð meiningin at nýta vápnini, tey vóru bara at ræða figgindan við og at halda eina støðugari javnvág í vápnameginini. Tey høvdu álit á, at SALT-samráðingarnar um at avmarka vápnameginina fóru at geva úrslit, og at Helsinki-avtalan skuldi kunna vera eitt amboð til at skapa linna og samstarv millum lond.

Avmarkað atomkriggj á europeiskari jørð

Men tá ið SALT-samráðingarnar ikki góvu hetta úrslit, tá ið NATO tók avgerð um at seta miðrættirnar upp á europeiska meginlandinum og í Bretlandi, og ikki minst: tá ið menn fóru at tala um eitt avmarkað atomkriggj — teir somu sum higartil høvdu sagt, at atomvápn ikki vóru ætlað at nýta — tá raknaðu fólk í Europa við, tá tað var greitt, at eitt av-

Friðar- og mótmælisgongan nærkast Havnini. Umleið 80 fólk fóru úr Mjorkadali. Tey flestu gingu allan vegin í stormi, regni og mjørka. Onkur fór kortini í bili heim at skifta, meðan onnur komu uppi, tá gongan nærkast býnum. Á Vaglinum vóru eini 250 fólk saman komin. Tvær røður vórðu hildnar. Á skránni var eisini sangur og tónleikur, men vegna ringa veðrið varð hann avlýstur

vegis verða flokkað í eitt eystur og eitt vestur. Hon vendir sær í báðar ættir við kravi um at beina okkum inn á eina aðra kós enn ta, sum ber móti ragnaroki, og áheitan um at nýta okkara vitan og kunnleika til at bjarga okkum undan undirgangi. Hon heldur ikki um at taka dagar ímillum stýrisskipanina í USA og Sovjet, hon spyr ikki hvør ið hevur størstu skyldina, at vit eru komin í hesa støðu, tí gjørd gerð fær onga vend. Hon leitar eftir einum útvegi, nú vit hava rent okkum fæst í vanahugsan.

Sterk fólkarrøsla kann ávirka

Men hvat hjálpir tað? Nyttar tað at mótmæla? Vit vita enn ikki, um tað hjálpir. Mannaættin hevur ongantíð fyrr gingið so leiðis við livinum í hond-unum. Ti mugu vit royna.

Og vit kunnu styrkja okkum við, at aðrar fólkarrørslur hava nyttað. Landspreiðingarnar í atmosferuni vórðu steðgaðar tá í 60-unum, tá ið

óttin fyrri radioaktivari dálking rak fólk í túsundatali út á antiatomkravgongu. — Vietnamkriggj varð steðgað av teimum álvarsomu mótmælunum og kravgongunum í USA og tess sam-eintu. Nógv onnur dømi eru um, at ein sterk og sameind fólkarrøsla hevur ávirkað teir valdandi, hóast tað mangan í fyrstani visti seg sum ein bardagi millum Dávid og Goliath.

Eitt úrslit: Føroyar atomvápnafrítt øki

Og spyrja vit, hvat friðarrørslan í Føroyum hevur nyttað og kann nytta, so er at minnst til, at tað var úrslit av tí friðarvilja, sum býr og altíð hevur búð í Føroya fólk, at málið um at lýsa Føroyar sum atomvápnafrítt øki varð reist á tingi og samtykt. Tað eru sjónarmiðini hjá friðarrørsluni, sum verða borin fram í viðmerkingunum til uppskot-ið til hesa samtykt. Hon er í samsvari við fyrrgjørdar løgtingsamtyktir

um at halda Føroyaruttan fyrri hernaðarsamgongur og stríð landanna millum. Friðarrørslur í øðrum londum kunnu nýta okkum sum fyridømi.

Økja tilvitið um hóttandi vandan

Men málið er ikki rokkið við eini løgtingsamtykt, so mikið lærir søgan okkum. Næsta stigið hjá friðarrørsluni verður at streingja á, so samtyktin verður staðfest av ríkismyndugleikum og fær altjóða gildi. Og at upplýsa um týðningin av hesi samtykt og friðararbeiði yvirhøvur. At økja tilvitið hjá fólkum um vandan, ið hóttir okkum.

Tað var ótti, sum setti ferð á friðarrørsluna. Men tað skal ikki vera ótti og hatur, sum stýra okkum. Men treysti til, at tað má vera ein vegur úr tí óføri, vit eru ferd úti. Og so leingi vit hava eina litla vón, mugu vit eftir ferimuni royna at styðja tey, sum leita eftir einum útvegi.

Tungt var at bera stóra dregilin móti vindinum, so fólk noyddust at ganga framman fyrri við bandi